

og podcasts, forholder sig primært til en amerikansk kontekst, og fokus ligger typisk på at definere podcastformatet i modsætning til radio. Det kunne være forfriskende med et perspektiv, der understreger kontinuiteten mellem de nye former for lydfortællinger og de klassiske radiomontager.

Ét aspekt, som ofte fremhæves som kendetegnende for podcasten, er dens såkaldt demokratiske potentiale: Den kan produceres af hvem som helst og hvor som helst. Podcasten har således en tilknytning til en form for græsrodkultur, som står i modsætning til monopoltidens professionalisme, som Brandt beskriver og på mange måder personificerer som uddannet lydtekniker. Selvom man kunne have ønsket, at han i højere grad konfronterede de nye udviklinger inden for feltet, er det også på denne baggrund, at hans bog får sin berettigelse. Netop i og med at produktion af lydfortællinger i form af podcasts er blevet muligt for alle, bliver det særlig relevant at videregive erfaringerne fra monopoltidens radiomontager. *At fortælle med lyd* fungerer altså, både som erindringsbog og som håndbog, som en personlig introduktion til det professionelle håndværk, som det også kan være at fortælle med lyd.

Anmeldt af Sara Tanderup Linkis

Anmelderens anmeldelse af bogen om anmelderen

Svend Skiver: *Billedstormeren. Lars Bukdahls kritik 1988-2006*. Forlaget spring, 2021. 196 sider.

Først bare anmeldelse af titlens interval: Hvorfor er det nødvendigt at skrive om min purunge begyndelse på Kristeligt Dagblad, hvor jeg alt andet lige et stykke tid var en god og artig dreng (men ikke et ord om min egen vurdering af den begyndelse, herunder min Søren Ulrik Thomsen-positivitet, som umoden (i blandt andet *Generationsmaskinen*)), men ikke om min fortsættelse i de 15 år, der er gået siden 2006, hvor det jo gerne kunne være, at min kritik havde forandret sig – bortset lige fra, at der til sidst læses en helt frisk anmeldelse af så gudhjælpeme Ib Michael, som stadig skriver bøger, hårdt nok, men som jo for længst ikke er af nogen central interesse for mig og min kritik, ligesom – men det er en mere fundamental kritik og må hellere få sit eget afsnit –

de negative anmeldelser og litteraturomtaler (eller hvad skal vi kalde det – når jeg disser uden at anmelde), som monografien næsten udelukkende koncentrerer sig om, udgør mindstedelen af mit anmelderi og gennem årene en mindre og mindre mindstedel, vel nu om stunder højst 10 % (og af de 10 % er højst 30 % hårdt negative, “onde” anmeldelser – det er fx Ib Michael-anmeldelsen slet ikke, den er vel faktisk ikke engang en negativ anmeldelse, i hvert fald ikke en rent negativ an-

meldelse), hvad dog af pilskæv repræsentativitet er der på færde her? Jeg vil da selv til hver en tid mene, at mine positive/begejstrede anmeldelser, af både yngre, jævnaldrende og ældre forfattere (men, som jeg selv flere gange har bemærket i forbindelse med Erik Skyum-Nielsen (min respekt for hvem bliver helt fejlagtigt fortegnet i bogen, jævnfør min tale, da han fik Litteraturrådets Formidlingspris, og mine anmeldelser af hans to anmeldelsesbind, bare fx) er det de jævnaldrende, i mit tilfælde kunne det fx være Pablo Llambías, født 1964, Ursula Andkjær Olsen, født 1970, Lars Frost, født 1973, man har det dybeste, kontinuerlige mellemværende med) er langt vigtigere og vægtigere end de negative (som til gengæld – men ikke nødvendigvis – kan være mere underholdende), det er opdagelsen og anerkendelsen og signalementet af god litteratur, der er drivkraften for min kritik til hver en tid, sgu da fandeme, nævenyttig nysgerrighed.

Bogen bliver sådan en mærkelig, ondartet spejling af mit tegneserie-image i offentligheden som “slagteren fra Pilestræde”, som der jo aldrig har være nogen empirisk, kvantitativ sandhed i, ud over at jeg faktisk har skrevet hårdt negative, onde (lad os bare smide anførselstegnene væk) anmeldelser, og at der er visse kanoniserede forfatterskaber, som jeg med al ønskelig, litteraturpolitisk tydelighed ikke har brudt mig om, og jeg troede, at det var sandheden, det handlede om for akademiske litterater, særligt én der igen og igen hævder, at mine smagsdomme – af selvfølgelig især Søren Ulrik Thomsen – er faktisk forkerte.

Helt grundlæggende fatter jeg slet ikke projektet (og slet, slet ikke projektet som akademisk og som akademisk meriterende). Hvorfor i alverden skrive en hel monografi om en kritiker – den første monografi om en nulevende kritiker i mands minde – som man ikke bryder sig om, og som man heller ikke regner for betydelig (man kan jo godt regne en kritiker, man ikke bryder sig om, for betydelig, jævnfør 150 års bølgebank til Georg Brandes) og kun i begrænset omfang og i en begrænset periode, der, jævnfør undertitlen, ligger over 10 år tilbage, for indflydelsesrig og dagsordensættende. Prøv at høre hvor modvilligt (“man kommer ikke udenom” – hvorfor skulle man også ville det?) og minimalt – hvis ikke faktisk negativt – anerkendende den afsluttende vurdering lyder:

“ Bukdahl var da heller ikke en hvilken som helst anmelder. Hvad enten man i dag betragter ham som en af vores få stjernekritikere, en anmelder blandt mange eller måske “en slidt grammofonplade”, kommer man ikke uden om, at han i løbet af sine første ti år på Weekendavisen skabte sig det dengang stærkeste brand i dansk litterær kritik med sine kontroversielle synspunkter.

Hvis man ikke er en bil eller et vaskemiddel, gider man da ikke roses for at være – eller jo rettere: at have været – et stærkt brand, en stærk brand er det, en kritiker vil være. Hvorfor ikke skrive en monografi om Erik Skyum-Nielsen i stedet for, det ville jeg gladelig gøre, hvis jeg havde betalt forskningstid til det, eller Peter Stein Larsen og Erik Svendsen, som jeg virkelig ikke selv ville skrive monografier om. Men som begge fremhæves på min bekostning for deres anmeldelser af henholdsvis Søren Ulrik Thomsen (der er han igen, han er der hele tiden, det forbliver et kors for tanken og velsagtens den egentlige bevæggrund for monografien, at en ikke usynlig

kritiker bliver ved at hævde, at Søren Ulrik Thomsen ikke er en betydelig digter) og Ib Michael. Al for megen vanære, om jeg så må sige.

Et seriøst problem vil jeg mene, når man skriver en monografi om lige præcis mig, er manglende sans for humor (og satire og karikatur – jeg har skrevet en hel avisføljeton, kaldet “Karikeret ABC” om karikaturtegninger og karikaturtekster). Den afsluttende kritikmæssige skandale i monografien er et afsnit af min humoristiske/satiriske/karikerende (herunder selvkarikerende) føljeton “En kanonkonge med kort lunte”, 2004-2005 – monografen nøjes med at citere begyndelsen, her er hele teksten, minus citater:

“ Pis og pinjer!/ *En kanonkonge med kort lunte* 15. Ud med Sommerfugledalen og ind med Lukas O’Kech./ UD AF KANON MED SOMMERFUGLEDALEN/ Jo, Inger Christensens »requiem« og sonetkrans fra 1981, i selv samme øjeblik lynkanoniseret og siden udkommet i talrige smagfulde udgaver og formater på Brøndums Forlag og optrykt i sin helhed i Bredsdorffs & Mais superkanon 1000 danske digte, vi vælger sonet nr. VII: [...] Fordi det bare er for irriterende sirligt, komplekst, reflekteret og kønt perfekt, ny og forbedret Thorkild Bjørnvighed og i over ti år nu repressivt ideal for denne verdens gustne formalister og fromme Aageianere, fordi det er en helt anderledes lydefri maskine end de gamle, sære og skramlende kaldet *det* og *Alfabet*./ IND I KANON MED LUKAS O’KECH/ Klaus Høecks ikke ligefrem kanoniserede »digtroman« fra 1988, skrevet i slipstrømmen efter hans store, sære og skramlende maskine *Hjem*, skildrer i sonetkransform titlens uromantiske alter ego og citerer en række af hans dybt anfægtede, digteriske frembringelser (også i sonetkransform), dette er den syvende sonet i den første introducerende sonetkrans: [...]. På grund af den sjove og grove og sære (men ikke derfor mindre traditionsmedvidende) omgang med sonetkransens fornemme form, som Høeck første gang eksperimenterede med i halvfjerdsernes punk-romantisk terrorist-sympatiserende værker, blandt andet *Ulrike Marie Meinhof* og *Topia eller Che Guevara*, fra hvilke værker citater simpelthen ville sprænge Det Berlingske Hus i luften, og fordi Høecks rim er mindst lige så gode og betydningsfulde og ikke så lidt (rap-)skæggere end Inger Christensens.

Temmelig sanseløs må man være, hvis man ikke fatter, at dette er en bevidst overdrevet afkanonisering, fordi overdrivelse fremmer forståelsen af hvilke normer, der styrer vores kanoniseringer og ukanoniseringer – i andre dele af serien afkanoniseres blandt andre H.C. Andersen, Karen Blixen, Pontoppidan/Nexø/Paludan, Oehenschläger og samtlige portrætterede digtere i *Danske digtere i det 20. århundrede*, hallo! Man kunne også have sammenholdt denne frivole afkanonisering med mine respektfulde Inger Christensen-anmeldelser af blandt andet hendes september-fortællinger, essays og efterladte skrifter, fra de seneste år, hvis man altså anerkendte, at jeg de seneste år havde anmeldt andet end Ib Michael og Søren Ulrik Thomsen på en anden måde end jeg har anmeldt SUT og IM (og jeg ved ikke, hvor ellers det nogensinde vil give mening at prale med, at Inger Christensen en dag ved køledisken i Irma afslørede, at hun var en glad og interesseret læser? Hun havde for resten en solid sans for humor, også i forhold til sit eget værk og dets kedeligste kanoniseringer).

Det er en måneds tid siden, jeg læste monografien, og jeg har med vilje ikke siddet og genlæst nu, for så ville jeg flyde over med frisk bitterhed over dens trælse mangel på generøsitet og bare ret og rimelighed i fremstillingen af min kritik; rent akademisk undrer jeg mig over, hvor lidt indlæst i min kritik, monografen er (eller vælger at fremtræde), fx lader han en enkelt lille artikel om Schwitters og Storm P. udgøre min samlede tænkning om og absolutte definition af en (humoristisk) avantgarde, som om den, tænkningen og definitionen, ikke løbende er foregået et utal af steder, både i avisen, ikke mindst i mine 00'er-føljetoner, og i forfatterportrætter, forord, artikler, essays (blandt andet en langt mere ambitiøs artikel i Kritik om Tivoli-avantgarden), *just saying!*

Apropos avantgarde 1: Jeg har alle dage, OGSÅ gået ind for al mulig, kvalificeret, til tider nok så patetisk tysthed, fra Knud Sørensen, født 1928, som jeg var helt oppe at ringe over så sent som i fredags, til storhåbet Sebastian Nathan, født 1996, hvis debutsamling jeg ser utålmodigt frem til at anmelde til august.

Apropos avantgarde 2: Min avantgardeglæde, hvad enten der er tale om tivolia-avantgarde eller klassisk avantgarde før og nu, er jo ikke ideologisk, men æstetisk, og lige præcis en glæde, en æstetisk glæde ved nogle særlige måder, tekster er skønne på, jævnfør mine tekster om Johannes L. Madsen, der ikke argumenterer ideologisk, men æstetisk for hans kanonisering. F.P. Jac er en større digter, end Søren Ulrik, fordi han er en skønnere digter og en mere originalt skøn digter, og derfor, i og med den originale skønhed, er han også en klogere digter – det har jeg skrevet en hel monografi om, der hedder *Læberne sproges*.

Hvad der er OK: En stilistisk, retorisk, billedsproglig undersøgelse af mine anmelders effektjageri, tak for den!

Vs. monografens egen gråmelerede og kuldslåede, sproglige afmagt – ingen får ram på Minotaurus labyrint-surfende på en karklud.

A' MER GAD jeg ikke i denne omgang forholde mig til Gadamer, det kan min far tage sig af i sin filosofiske himmel.

Jeg skal slutte dette lange, selvynkende suk et sted, og hvorfor ikke med citater fra to anmeldelser af Rachel Rösts debutroman *Grundvold* fra dette forår, begyndelsen på anmeldelsen i Weekendavisen, signeret mig, og slutningen på anmeldelsen i Kristeligt Dagblad, signeret monografen:

“ Jeg har allerede været groft forkælet med fremragende prosa denne forårssæson, både som anmelder og som frivillig læser, Guldager, Helle, Weitze, Hesselholdt, Grønfeldt, debutanterne Bech og Daugbjerg, og derfor har jeg i første omgang simpelthen svært ved at forstå, at man kan få lov til på landets største forlag at udgive så glansløst livsrefererende prosa som den, man keder sig bravt med i Rachel Rösts debutroman *Grundvold*. Indtil jeg kommer i tanke om, at prosaoriginalitet, herunder debutprosaoriginalitet, er undtagelsen, ikke mindst hos Gyldendal, og at original, bindstærk, selvbiografisk debutprosa som den, der stråler skarpt i Glenn Bechs *Faderskibet*, også udgivet af Gyldendal, er lige så forbandet sjældent som lyserøde elefanter på Rådhuspladsen. Det er Röst, der er reglen, en ud af utallet af grå, klagende duer.

“ Rachel Rösts “Grundvold” er en stærk, ambitiøs og uforfærdet debut om de vanskeligheder, et menneske, der vokser op i et fundamentalistisk miljø som mormonsamfundet, gennemlever. Inden for bevægelsen, men bestemt også udenfor. For bogen handler i høj grad også om kvinden Rebeccas løsrivelsesproces fra mormonbevægelsen og den psykologiske pris, hun betaler for den. Det er på en gang et smukt og foruroligende episk vidnesbyrd om religionens dystre sider.

Så velsignet kort, lige over 1500 ord, blev min monografi, *Jordstrygeren*. *Svend Skri-vers kritik 2021*.

Anmeldt af Lars Bukdahl